

Republiek, over de hele periode, hebben Frijhoff waarschijnlijk wel doen verlangen naar soortgelijk materiaal voor de andere beroepen. Dan pas kan men immers het aandeel der academici met zekerheid vaststellen. Nu moest hij zich baseren op materiaal dat de beschikbare afgestudeerden opsomt zonder te weten wat er van elk van hen na de promotie is geworden, afgezien van enkele steekproeven. Hij heeft zich echter niet van zijn voornemens laten afbrengen en met behulp van demografische technieken en vernuftige berekeningen die ik niet kan nagaan of beoordelen, het totaalbeeld in kaart gebracht. Dat toch mijn vraag naar het aandeel van de theoloog niet alleen één onderdeelje betreft dat desnoods maar geëxtrapoleerd moet worden, maar dat totaalbeeld, blijkt uit de beschrijving van de waardering van de academische titel in de achttiende eeuw aan de hand van een onderzoek van de samenstelling van de nationale vergaderingen.

Men weet dat afgestudeerde theologen, c.q. predikanten als W. A. Ockerse, W. Fijnje, G. J. G. Bacot (in de zomer van 1797 nog gauw tot dr. u.i. gepromoveerd), IJ. van Hamelsveld, J. H. Floh, B. Bosch, lid van een der beide nationale vergaderingen zijn geweest. Maar dan schuilen er onder de door Frijhoff genoemde (en helaas niet per vak gespecificeerde) academici die tot nationaal representant zijn gekozen, dus personen, die niet hebben gefigureerd in de berekeningen van het totaal op grond der genoemde alba (afgezien van een Van Hamelsveld, gewezen hoogleraar, gedoctoreerd in 1765)? Juist in deze jaren blijkt trouwens dat iemand met een theologische opleiding bepaalde kwaliteiten had, die hem geschikt konden maken voor functies op bestuurlijk en politiek gebied en dat hij dus meer kanten uitkon dan alleen in de richting van het onderwijs (zoals par. III. 9, 5 beschrijft).

Aart de Groot

39

Nijhoffs geschiedenislexicon Nederland en België. Samengesteld door H. W. J. Volmuller in samenwerking met de redactie van De Grote Oosthoek. - Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage Antwerpen 1981, 655 bldz. Geb. III. f 135,-.

Voor al buiten de kring van hen die zich opzettelijk met de vaderlandse geschiedenis bezig (hebben te) houden, zal dit lexicon zijn gebruikers vinden. Het wil 'korte en toch zinvolle informatie' bieden, zegt het voorwoord; de omslagtekst maakt ervan: 'snel feitelijke informatie' (met de voor het computertijdvak typerende omschrijving van iemand die bezig is met 'het zoeken naar literatuur die mogelijk licht op het onderwerp kan werpen': 'als de boeken eenmaal op tafel liggen kost het vaak nog veel moeite om de gezochte informatie te voorschijn te halen!').

Voorzover ik heb nagegaan, berust de inhoud voor het grootste deel op het materiaal dat *De Grote Oosthoek (DGO)* biedt. Met alle restricties waarmee men nu eenmaal lexica moet gebruiken kan ik dit boek voor de genoemde doelstelling wel aanbevelen. Met het oog op een nieuwe druk wil ik nog op het volgende attenderen t.a.v. trefwoorden die de Nederlandse kerkgeschiedenis van de vorige eeuw behandelen.

Hoewel ik begrip heb voor de beperkte mogelijkheden en met respect heb geconstateerd wat op dit bewuste onderdeel ons wordt geboden, mis ik (niet alleen voor de negentiende eeuw belangrijke) trefwoorden als zending, missie en congregatie. Ziende welke namen wel konden worden opgenomen vind ik